

Tiina Laitinen

Väripilkut

Sairaalan lastenosaston sisustusratkaisut

Opinnäytetyö

Syksy 2010

Muotoilun yksikkö

Sisustustekstiili

SEINÄJOEN AMMATTIKORKEAKOULU

Opinnäytetyön tiivistelmä

Koulutusyksikkö: Kulttuuri

Koulutusohjelma: Muotoilun koulutusohjelma

Suuntautumisvaihtoehto: Sisustustekstiilisuunnittelu

Tekijä: Tiina Laitinen

Työn nimi: Väripilkut: Sairaalan lastenosaston sisustusratkaisut

Ohjaaja: Nina Kari, Esa Savola

Vuosi: 2010

Sivumäärä: 42

Liitteiden lukumäärä: 3

Opinnäytetyön tarkoituksena oli selvittää, mitä tulee ottaa huomioon suunniteltaessa hoitoympäristöjä. Työssä hoitoympäristöä on tarkasteltu erityisesti lasten ja nuorten näkökulmasta.

Aineiston perusteella voidaan sanoa, että fyysisellä ympäristöllä on merkitystä sairaalahoidon aikana. Hyvän hoitoympäristön piirteisiin kuuluvat esimerkiksi viihtyisyys, johon liittyi esteettisyyden lisäksi potilaan turvallisuuteen ja yksityisyyteen liittyviä asioita. Erityisesti nuoret kokivat yksityisyyden tärkeäksi tekijäksi, johon tulisi kiinnittää huomiota.

Työn produktiivinen osuus sisältää värisuunnitelman henkilökunnan tiloihin sekä sisustussuunnitelman lastenosaston leikkihuoneeseen. Suunnitelmat tehtiin Oulun yliopistollisen sairaalan lastenosasto 51:n tiloihin.

Avainsanat: sisustussuunnittelu, hoitoympäristöt, julkiset tilat

SEINÄJOKI UNIVERSITY OF APPLIED SCIENCES

Thesis abstract

Faculty: School of Culture and design
Degree programme: Design
Specialisation: Interior Textile Design

Author: Tiina Laitinen

Title of thesis: Dots of colour: Interior design for hospital environment

Supervisors: Nina Kari, Esa Savola

Year: 2010

Number of pages:42

Number of appendices: 3

The aim of this study was to explore how children and adolescents experience the hospital environment. The overall aim of the study was to explore children's and adolescent's needs and wishes when hospitalized.

The general consensus showed that physical environment does have an impact on patients stay in hospital.

Good physical care environment consists of experience of safety and privacy.

The productive part of this work was to create an interior design plan for hospital environment. The design plan was made for Oulu University Hospital Children's unit 51.

Keywords: interior design, hospital environment, public spaces

SISÄLTÖ

Opinnäytetyön tiivistelmä.....	2
Thesis abstract.....	3
SISÄLTÖ	4
Kuvaluettelo	6
1 JOHDANTO	8
2 TUTKIMUS.....	9
2.1 Tutkimuksen tausta	9
2.2 Kirjallisuuskatsaus.....	10
2.3 Aikaisemmat tutkimukset	11
3 HOITOYMPÄRISTÖ KÄSITTEENÄ.....	13
4 JOHTOPÄÄTÖKSET	14
4.1 Johtopäätökset hyvän hoitoympäristön piirteistä.....	14
4.2 Johtopäätökset hoitoympäristön kehittämisestä.....	15
5 KONSEPTI LASTEN JA NUORTEN POTILASOSASTOSTA.....	17
5.1 Tila- ja sisustusratkaisut.....	17
5.2 Harkittuja yksityiskohtia.....	18
6 KOHTEEN ESITTELY.....	22
7 TARKASTELUSSA LEIKKIHUONE.....	23
7.1 Leikin merkitys	23
7.2 Toiveet ja rajoitukset	23
7.3 Valmis sisustussuunnitelma	25
8 TARKASTELUSSA HENKILÖKUNNAN TILAT	29
8.1 Henkilöstötilojen vaatimukset.....	29
8.2 Toiveet	29
8.3 Värit suunnittelussa.....	30
8.4 Värien vaikutus tilaan ja ihmiseen.....	30
8.5 Värisuunnitelman kolme teemaa	31
8.6 Valmis värisuunnitelma	35

8.6.1 Luonnon inspiroimaa.....	35
8.6.2 Pilkahduksia haaveista.....	39
9 PÄÄTÄNTÖ.....	42
LÄHTEET.....	43
LIITTEET.....	45

Kuvaluettelo

Kuva 1 Pohjapiirustus: luonnos.....	18
Kuva 2 Seurusteluryhmä: luonnos.....	19
Kuva 3 Värikartta: luonnos.....	20
Kuva 4 Turkoosi alue: luonnos.....	20
Kuva 5 Turkoosi oleskelualue: luonnos.....	21
Kuva 6 Keltainen alue: luonnos.....	21
Kuva 7 Seinämaalauk 1.....	26
Kuva 8 Seinämaalauk 2.....	26
Kuva 9 Leikkihuoneen verhosuunnitelma.....	28
Kuva 10 Luonnon inspiroimaa -teemakollaasi.....	31
Kuva 11 Pilkahdus iloa -teemakollaasi.....	33
Kuva 12 Dreaming -teemakollaasi.....	34
Kuva 13 Luonnon inspiroimaa -värikartta.....	36
Kuva 14 Luonnon inspiroimaa -verhosuunnitelma.....	37

Kuva 15 Luonnon inspiroimaa -ilmoitustaulu.....	37
Kuva 16 Luonnon inspiroimaa -yleiskuva 1.....	38
Kuva 17 Luonnon inspiroimaa -yleiskuva 2.....	38
Kuva 18 Pilkahduksia -värikartta.....	39
Kuva 19 Pilkahduksia -yleiskuva.....	40
Kuva 20 Pilkahduksia -ilmoitustaulu.....	41
Kuva 21 Pilkahduksia -verhosuunnitelma.....	41

1 JOHDANTO

Muotoilun avulla voidaan vaikuttaa moniin ympärillämme oleviin asioihin. Anttilan (1996) mukaan muotoilua onkin kaikki se toiminta, jossa ihminen onnistuu jonkin materiaalin avulla saamaan aikaan ympäristön muutoksia. Miten sitten ympäristön avulla saadaan aikaan positiivinen vaikutus potilaan mielialaan ja oloon sairaalassa?

Opinnäytetyössä tutkitaan hoitoympäristöä – sen erityispiirteitä sekä kehittämistä muotoilun avulla. Hoitoympäristöä käsitellään lasten ja nuorten näkökulmasta, mutta osaltaan myös yleisellä tasolla. Hoitoympäristö on kuitenkin käsitteenä laaja. Tässä työssä hoitoympäristöön puututaan fyysisten elementtien osalta, kuten rakennettuun ympäristöön sekä aineellisiin olosuhteisiin.

Produktiivinen osuus sisältää kaksi suunnitelmaa sairaalan lastenosaston tiloihin. Toinen tiloista on henkilökunnan taukotila, jonne tehdään värisuunnitelma. Värisuunnitelmasta esitetään kaksi vaihtoehtoa, jotka ovat koottu kahden eri teeman ympärille. Toisessa osassa tehdään sisustussuunnitelma osaston leikkihuoneeseen. Yhteistyökohteena toimii Oulun yliopistollisen sairaalan osasto 51, joka on 0–18-vuotiaiden lasten ja nuorten sisätautiosasto.

2 TUTKIMUS

2.1 Tutkimuksen tausta

Suomen sosiaali- ja terveydenhuollon rakennuskanta on korjaustarpeessa. Suuri osa kiinteistökannasta ikääntyy ja on vaativaan käyttötarkoitukseen suhteutettuna huonossa kunnossa. Sairaalatilojen tulisi kuitenkin palvella sekä potilaiden parantamista, että itse hoitotyötä mahdollisimman tehokkaasti ja taloudellisesti. (Korhonen & Reijula 2009,7.) Voidaankin sanoa, että kiinteistöt ovat osa sairaaloiden toimintaa, sillä sairaanhoito vaatii sitä varten suunniteltuja, erityisiä tiloja.

Lapsipotilaat eivät ole harvinainen ryhmä sairaalassa. Esimerkiksi vuonna 2008 somaattisessa erikoissairaanhoidossa oli 70 923 0–14-vuotiasta lasta. Hoitopäiviä lapsille kertyi 272 445. (Forsström & Pelanteri 2010) Lapsille sairaala voi olla pelottava ja stressaava paikka totutusta poikkeavan ympäristön vuoksi. Uusi ympäristö tuo mukanaan vieraita ihmisiä, erilaisia tutkimuslaitteita sekä hajuja ja ääniä.

Sairaaloiden uudisrakentamisessa on otettava huomioon entistä enemmän tilojen käyttäjien tarpeet sekä rakennuksen muunneltavuus (Korhonen 2009,23). On myös syytä miettiä millaisia muutoksia sairaaloiden toimintaan on tulossa tulevaisuudessa. Teknologian kehitys sekä muutokset esimerkiksi sairaalan rakenteessa vaikuttavat ympäristön suunnitteluun.

1980- luvulle saakka sairaaloiden suunnittelua on ohjannut uuden teknologian soveltaminen sairaalarakennuksiin, henkilökunnan työn tehokkuus, kustannusten hallinta sekä hyvä hygienia ja ergonomia. Vasta 1980- luvun jälkeen on alettu kiinnittää enemmän huomiota hoitoympäristön viihtyisyyteen. Tämän jälkeenkin kehitys on ollut melko hidasta. (Nykänen ym. 2008,20.)

Evidence based design eli näyttöön perustuva suunnittelu kerää arvioita siitä, kuinka uusi paranneltu ympäristö parantaa esimerkiksi potilaiden tyytyväisyyttä. Näyttöön perustuvalla suunnittelulla on viisi avainaluetta, joihin kuuluvat esimer-

kiksi myönteiset havainnot hoitoympäristössä ja ympäristön aiheuttaman stressin vähentäminen. (Nykänen ym.2008,21.)

Sairaaloitilojen kehittäminen on tärkeää, jotta tiloissa tehtävää hoitoprosessia saadaan tehostettua ja sitä kautta potilaiden paranemista nopeutettua. Sitä vastoin potilaiden paranemista hidastaa stressaava ympäristö. Monet stressiä lisäävät tekijät vaikuttavat myös henkilökunnan työolosuhteisiin ja viihtyvyyteen. (Nykänen ym. 2008,17.)

Henkilökohtainen kiinnostukseni hoitoympäristön suunnittelua kohtaan on herännyt opintojen edetessä. Koen erilaisten julkisten tilojen sisustussuunnittelun vaativaksi, mutta samalla mielenkiintoiseksi. Hoitoympäristön erityispiirteet asettavat omat haasteensa suunnittelutyölle.

2.2 Kirjallisuuskatsaus

Tutkimuksen tavoitteena on selvittää kirjallisuuskatsauksen avulla miten muotoilun keinoilla potilasviihtyvyyttä voisi parantaa. Tutkimuksessa käsitellään hoitoympäristöä lasten ja nuorten näkökulmasta. Kirjallisuuskatsauksen avulla pyritään selvittämään myös mitä asioita tulee huomioida suunniteltaessa hoitoympäristöä.

Tutkimuskysymykset ovat:

- Millainen on hyvä hoitoympäristö?
- Millä muotoilun keinoilla potilasviihtyvyyttä voisi parantaa?

Kirjallisuuskatsauksesta nousseiden tulosten perusteella tehdään hoitoympäristöä koskevia johtopäätöksiä, jotka otetaan huomioon potilasympäristöön tehtävässä sisustussuunnitelmassa.

2.3 Aikaisemmat tutkimukset

Tekesin FinnWell- ohjelman (v. 2004–2009) yhtenä tavoitteena oli terveydenhuollon laadun ja tuottavuuden parantaminen. Ohjelmaan kuului yli 200 hanketta, joista yksi on käyttäjälähtöinen sairaalatilahanke HospiTool. Eräs HospiTool- hankkeeseen liittyvä tutkimus oli Tiina Yli-Karhun pro gradu- työ ”Virtuaaliympäristö sairaalasuunnittelussa”. Tutkimuksen tarkoituksena oli kehittää ja testata menetelmää, jonka avulla loppukäyttäjät - tässä tapauksessa sairaanhoitajat osallistuivat tilojen suunnitteluun. Tutkimuksessa kerättiin myös käytännön tietoa viihtyisän potilashuoneen ominaisuuksista. Yli-Karhun tutkimuksen perusteella viihtyisyyteen liitettiin esimerkiksi seuraavia elementtejä: isot ikkunat, mukavat irtokalusteet, vaaleat, mahdollisesti värikkäät lattiat, riittävä tila, siisteys, taulut seinillä, värikkäät, yhteensopivat tekstiilit, valaistus, värien käyttö sekä erilaiset virikkeet. Viihtyisyyteen liittyi myös potilaan yksityisyyteen ja turvallisuuteen liittyviä asioita. (Nykänen ym. 2008.) Tutkimuksen tuloksia voidaan yleisellä tasolla hyödyntää potilasviihtyvyyteen ja siihen liittyvien tekijöiden osalta.

Georgetownin yliopistollisessa sairaalassa Washington DC:ssä on tarjolla monipuolisesti terapeutista toimintaa. Studio G- niminen projekti tarjoaa kokonaisvaltaista ilmaisullista toimintaa lapsipotilaille. Studio G:n 2009 järjestämä projekti tutki lasten toiveita, tarpeita ja haaveita liittyen sairaalassaoloaikaan. Pää tavoitteena oli tarjota lapsille mahdollisuus ilmaista mielipiteensä luovasti. Tutkimus osoitti, että sairaalahoidon aikana myös fyysiset elementit ovat tärkeitä, vanhempien ja hoitajien kontaktin lisäksi. Tuloksena oli viisi selkeää teemaa, jotka toistuivat. ”Unelmasairaalan” teemoja olivat fyysiset tekijät, hoitosuhteet, ilmapiiri, täysivaltaisuus sekä haaveet. Fyysisiin tekijöihin liittyivät ympäristön piirteet, jotka lisäävät kauneutta ja väriä. Jotkut lapset huolehtivat äänistä ja hajuista. Eräs tutkimukseen osallistuneista halusi unelmasairaalaansa esimerkiksi kukkia ikkunalle, jotka tuoksuvat. Konkreettisia toiveita fyysisen ympäristön suhteen olivat esimerkiksi mukava sänky, enemmän omaa tilaa, isompi huone sekä oma kylpyhuone. Hoitosuhteet/ihmissuhteet liittyivät myös fyysisiin osatekijöihin, esimerkiksi mielipiteet siitä, että unelmasairaalan potilashuone pitää sisällään sängyn isälle tai äidille, jotta he voivat yöpyä potilaan lähellä tai jossa vierailijat voivat istua ja jutella. Unelmasai-

raalan ilmapiirin toivottiin olevan toisaalta stimuloiva, mutta toisaalta rauhallinen. Konkreettisia toiveita olivat esimerkiksi kirjat. (Rollins 2009)

Aikaisemmat tutkimukset osoittavat, että usein nuoret jäävät vähemmälle huomiolle sairaalasuunnittelussa. Usein lasten toiveet ovat täytetty ja ympäristö on suunniteltu lasten tarpeita ajatellen. (McKenzie ym 2009, Hutton 2005,537)

McKenzien ym. (2009) tutkimuksessa nuoret löysivät parannettavaa sairaalan pohjan suunnittelusta, opasteista, sisustuksesta, koosta ja ympäristön riskitekijöistä. Tutkimukseen osallistuneet nuoret eivät myöskään kokeneet, että sairaalaympäristö olisi suunniteltu heidän (nuorten) tarpeita ajatellen.

Lapset sekä erityisesti nuoret kokevat, että yksityisyys on tärkeä asia sairaalahoitossa. (Rollins 2009, Hutton 2005,539–540) Yksityisyyteen voidaan kiinnittää huomiota varsinaisen tilasuunnittelun ohella sisustusratkaisuilla, esimerkiksi erilaiset yksityisyyttä tuovat verhot tai seinäkkeet. Horellin (1981,171) mukaan yksityisyys on ympäristöpsykologian yksi tutkituimpia käsitteitä. Ihannetila saavutetaan, kun toivottu ja saavutettu yksityisyys ovat yhteneväiset. Yleisesti ottaen sairaalat on rakennettu mahdollisimman tehokkaaseen hoitoon sopiviksi, niin että suunnittelussa on huomioitu vain vähän potilaiden henkilökohtaisia tarpeita. (Jantunen ym 1994,6)

3 HOITOYMPÄRISTÖ KÄSITTEENÄ

Ihmisen kaikki toiminta tapahtuu aina jossakin ympäristössä. Ihminen on jatkuvassa vuorovaikutuksessa ympäristönsä kanssa ja toiminnallaan ihminen myös muokkaa ympäristöään. Voidaan sanoa, että fyysinen ympäristö on ihmisen toiminnan mahdollistaja sekä erilaisten virikkeiden, että myös stressin lähde. (Lauri & Elomaa 1999,65)

Fyysinen ympäristö heijastaa kulttuurin ja arvojen muutoksia. (Tapaninen ym. 2002,97) Nämä kulttuurin ja arvojen muutokset näkyvät siinä, mitä yhteisiä toimintoja kullakin aikakaudella painotetaan ja esimerkiksi mihin yhteisiä varoja ohjataan. Sairaalarakentamista on aina ohjannut myös oman aikansa suunnittelukäsitykset ja teknologian – sekä rakennusteknologian että lääketieteen – teknologian kehitys. (Tapaninen ym. 2002,93)

Hoitoympäristö on käsitteenä laaja: siihen katsotaan kuuluvaksi fyysinen, psyykinen ja sosiaalinen osa-alue. Fyysisellä hoitoympäristöllä tarkoitetaan hoitotyön aineellisia olosuhteita, kuten rakennettua ympäristöä, kalusteita tai vaikkapa hoitovälineitä.

4 JOHTOPÄÄTÖKSET

4.1 Johtopäätökset hyvän hoitoympäristön piirteistä

Voidaan sanoa, että kaikkiin julkisiin tiloihin liittyy eräänlainen toiminnallisten sääntöjen kokonaisuus, joka ohjaa ihmisten käyttäytymistä, vaikka yksilöt vaihtuvat.

Millainen on siis yleisesti ottaen ”hyvä ympäristö”? Horellin mukaan ympäristön hyvyys on moniulotteinen käsite, jolla on silmiinpistävien näkökulmien lisäksi myös piileviä merkityksiä. Hyvyys onkin riippuvainen kontekstista sekä arvioijista sekä arvioijan kriteereistä. Viime kädessä hyvyys riippuukin paikan ja asianmukaisten mielikuvien vastaavuudesta. (Horelli 1981,95.)

Turvallisuus on erityisesti sairaalassa yksi tärkeimmistä ympäristön perusominaisuuksista. Voisi sanoa, että sen tulisi olla kaiken toiminnan ja myös suunnittelun lähtökohta. Sairaalaympäristössä se tarkoittaa rakenteiden ja käytettävyyden lisäksi myös esimerkiksi pintamateriaaleja. Pintamateriaalien tulee olla turvallisia ja desinfektioaineita kestäviä. Terveystieteiden tiloissa infektioiden torjunta onkin oleellinen osa työsuoritusta ja menettelytapoja. (RT 96–10594 1996,2) Tilojen pintamateriaalit tulisi valita niin, että ne edistävät hyvän hygieniatason ylläpitoa.

Tutkimuksista kävi ilmi, että yksityisyys ja sen toteutuminen on erityisesti nuorten mielestä yksi hyvän hoitoympäristön piirteistä. Huttonin tutkimuksen mukaan yksityisyyttä toivottiin esimerkiksi kylpyhuoneessa, hoituhuoneissa, mutta myös potilashuoneessa niin, että mahdollisuus omaan rauhaan toteutuisi. Nuoret pitivät myös tärkeänä sitä, että he saavat vastaanottaa puheluita sairaalahoidon aikana ja sitä, että puhelimesta voi puhua kenenkään häiritsemättä. (Hutton 2005, 540–541)

Tutkimuksen (Luotolinna-Lybeck 2003,15) mukaan sairaalaympäristössä nuorten toipumista edistää se, että nuori ei tunne yksinäisyyttä ja pelkoa, koska saa tehdä jotain itselle mielekäästä. Myös Huttonin tutkimuksessa kävi ilmi, että nuoret halua-

vat erilaisia mahdollisuuksia aktiviteetteihin sairautensa eri vaiheissa. Nuoret näkivät aktiviteettien olevan tärkeässä roolissa itsenäisyyden edesauttamisessa ja ylläpitämisessä sairaalassaolonsa aikana. (Hutton 2005,544).

Esteettisyys koettiin myös tärkeäksi hoitoympäristön piirteeksi. Hoitoympäristön haluttiin olevan kaunis ja miellyttävä. Rollinsin (2009) tutkimuksen mukaan useimmiten toistuneet teemat lasten unelmasairaalassa olivat ominaisuudet, jotka lisäävät kauneutta, väriä, mukavuutta, sosiaalista vuorovaikutusta sekä yksityisyyttä.

4.2 Johtopäätökset hoitoympäristön kehittämisestä

Mielestäni aineiston perusteella nousi esille se, että lapset ja nuoret kokevat sairaalaympäristön vieraana ja osin pelottavanakin. Sairaalaympäristössä on asioita, jotka ovat omiaan aiheuttamaan stressiä ja levottomuutta. Miten sitten muotoilun avulla näihin asioihin voisi puuttua?

Nuoret kokivat useammassa tutkimuksessa, että sairaalatiloja ei ollut suunniteltu heitä varten. Suomessa nuoret sijoitetaankin usein samoille osastoille pienempien lasten kanssa. Mikäli ympäristö on suunniteltu lasten näkökulmasta, voivat nuoret kokea ympäristön liian lapsellisena. Mielestäni vähintään, mitä tällaisessa tilanteessa voisi tehdä, on tarjota nuorille oma tila, jossa olla samanikäisten kanssa. Tila voisi myös olla sellainen, jonka sisustukseen ja rakentamiseen nuoret voisivat itse vaikuttaa. Tilassa voisi olla esimerkiksi muunneltavia sisustuselementtejä, joita järjestämällä nuoret saisivat puuhaa, ja samalla tilasta tulisi ”heidän omansa”.

Yksityisyys ja sen toteutuminen nousi esille varsinkin nuorten potilaiden osalta. Yksityisyyden puute voi aiheuttaa esimerkiksi epämiellyttäviä tunteita vessassa tai suihkussa käymiseen. Tähän voidaan vaikuttaa esimerkiksi verhoilla sekä ovissa olevilla lukoilla.

Hiitolan (2000,40) mukaan tiedetään yleisesti, että ahtaissa tiloissa lapset sitoutuvat huonommin sosiaaliseen leikkiin ja yhteistoimintaan. Samoin tiedetään myös se, että lapsilla, joilla on toiminnallisuutta rajoittava tekijä, tilan tarve kasvaa.

Leikkiympäristön fyysiseen suunnitteluun kuuluu tilan suuruus ja jäsentely, huonekalujen määrä ja sisustus sekä ympäristön stimuloivan luonteen määrittely. Viimeksi mainittuun kuuluvat esimerkiksi äänet, valot ja lämpötila. Kun lasten leikkitila muutetaan vahvasti stimuloivaksi aistiympäristöksi, tuetaan hoitoa ja edesautetaan lapsen kuntoutumista. (Hiitola 2000, 40.)

5 KONSEPTI LASTEN JA NUORTEN POTILASOSASTOSTA

5.1 Tila- ja sisustusratkaisut

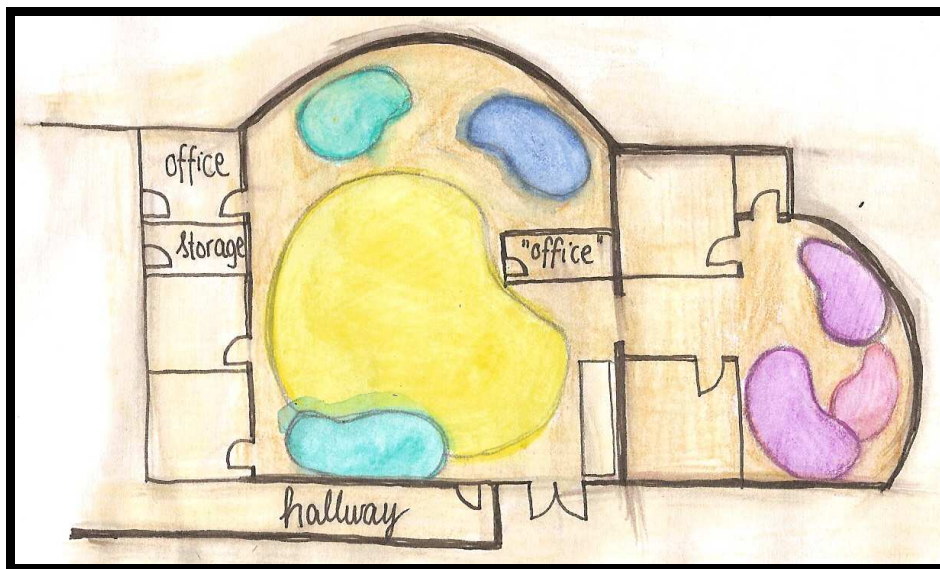
Opinnäytetyön konseptiosuudessa pyritään ottamaan huomioon lasten ja nuorten tarpeet sairaalassa kokonaisuuden kannalta. Tutkimusten mukaan nousi ilmi asioita, joihin sairaalan sisustusratkaisuilla pystytään vaikuttamaan. Opinnäytetyön produktiivisessa osuudessa lasten- ja nuortenosastolle tehtävässä sisustussuunnitelmassa on kyse leikkihuoneen sisustamisesta. Tämän vuoksi konseptiosuudessa keskitytään erityisesti nuorten toiveisiin ja tarpeisiin liittyen sairaalassaoloon.

Usein tilat, joiden käyttäjinä ovat alle 18-vuotiaat lapset ja nuoret, on sisustuksessa huomioitu enemmän lapsikäyttäjät. Kuitenkin nuorten huomioon ottaminen on ihan yhtä tärkeää. Miten sitten huomioida kaikki ikäryhmät niin, että tilat olisivat kaikille sopivia?

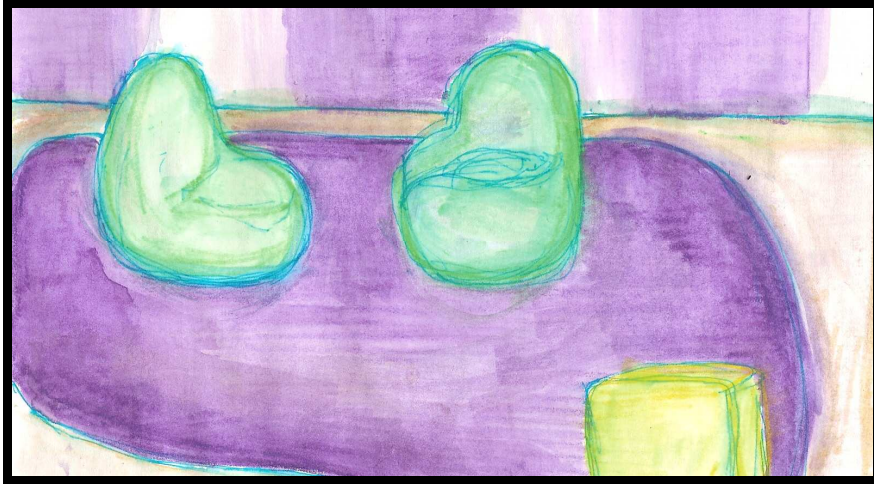
Ratkaisuna voisi olla esimerkiksi se, että tilat olisi jaettu vahvemmin lasten alueeksi ja nuorten alueeksi. Vaikka eri ikäryhmillä olisikin käytössään myös yhteisiä tiloja, voisi molemmat ikäryhmät huomioida paremmin, mikäli tiloja olisi jaoteltu. Nuorten tiloihin voisi myös kuulua peli- tai musiikinkuuntelualue, jossa olisi esimerkiksi paremmat äänieristykset, jolloin hieman kovempikaan musiikin kuuntelu tai pelaaminen ei häiritse muita potilaita.

5.2 Harkittuja yksityiskohtia

Luonnostelun taustalla on ajatus ihmisten sosiaalisesta taipumuksesta kokoontua ryhmiin jutustelemaan ja viettämään aikaa. Useammissa tutkimuksissa kävi ilmi, että nuoret toivoivat myös sairaalaan paikkaa, jossa voisivat olla yhdessä muiden nuorten kanssa rauhassa. Luonnoksen ajatuksena on sairaalaosaston yleisten tilojen jako värikoodein. Esimerkiksi suurin merkitty alue olisi vaikkapa keltainen, jonka alueella tulisi käyttäytyä ystävällisesti toisia kohtaan ja joka olisi yleisessä käytössä kaikkina aikoina. Sitten taas esimerkiksi violetin värein sisustettu alue voisi olla sellainen, jossa jokainen saa olla rauhassa, mikäli niin itse haluaa. Vihreä alue voisi merkitä sitä, että haluaa olla muiden seurassa, eli peli- ja erilaiset harrastemahdollisuudet voisivat olla vihreällä koodatussa tilassa. Värikoodit voisivat olla merkittynä esimerkiksi lattiamateriaalin avulla, erilaisilla muodostelmilla.

Kuva 1 Pohjapiirustus: luonnos

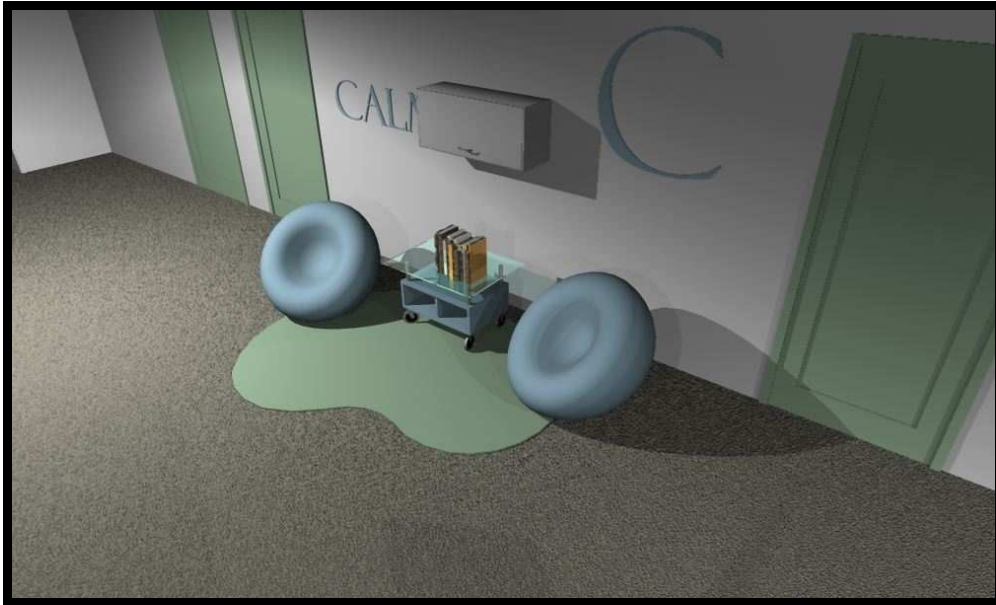
Kuva 2 Seurusteluryhmä: luonnos

Lattiassa olevien värikoodien lisäksi esimerkiksi kalusteet voisivat olla värikoodein merkittyjä. Tällainen ratkaisu edellyttää tietenkin sitä, että käyttäjät ymmärtävät ja ennen kaikkea ovat halukkaita noudattamaan kyseisiä koodeja. Konseptiratkaisussa tulisi miettiä esimerkiksi sitä, missä tilanteessa värikoodit olisivat toimivia. Olisiko esimerkiksi tietty sairaalan osa, jossa käyttäjinä toimivat nuoret, koodattu värien avulla. Tausta-ajatuksena on se, että nuoret voivat välillä olla yhteistyöhaluttomia tai haluttomia puhumaan asioistaan. Tällöin nuoren olisi helppo vetäytyä omiin oloihinsa niin halutessaan.

Värikoodatussa tilassa seinällä voisi olla eräänlainen ”mieliala-kartta”, jossa olisi kuvien avulla selitetyt värikoodit.

Kuva 3 Värikartta: luonnos

Kuva 4 Turkoosi alue: luonnos

Kuva 5 Turkoosi oleskelualue: luonnos

Kuva 6 Keltainen alue: luonnos

6 KOHTEEN ESITTELY

Pohjois-Pohjanmaan sairaanhoitopiiri (PPSHP) on pohjoisin viidestä Suomen yliopistollisesta sairaanhoitopiiristä. Pohjois-Pohjanmaan sairaanhoitopiirin alueella asuu n. 392 500 ja Pohjois-Suomen kattavalla erityisvastuualueella n. 733 500 henkilöä. Sairaanhoitopiirin kuntayhtymällä on kolme sairaalaa: Oulun yliopistollinen sairaala, Oulaskankaan sairaala ja Visalan sairaala. Erikoissairaanhoidon palvelut tuotetaan Pohjois-Pohjanmaalla suurimmaksi osaksi Oulun yliopistollisessa sairaalassa. (Pohjois-Pohjanmaan sairaanhoitopiiri [viitattu 9.9.2010].)

Sisustus- ja värisuunnitelmat tehtiin yhteistyössä Oulun yliopistollisen sairaalan lastenklinikan osasto 51:en kanssa. Osasto 51 on 0–18-vuotiaiden lasten ja nuorten sisätautiosasto, missä hoidetaan veri- ja syöpäsairauksia sairastavia lapsia ja nuoria koko Pohjois-Suomen alueelta. Osastolla pyritään perhekeskeiseen työskentelyyn ja toinen vanhemmista on mukana koko hoitojakson ajan. (Pohjois-Pohjanmaan sairaanhoitopiiri [viitattu 9.9.2010].)

Osaston henkilökuntaan kuuluvat kolme erikoislääkärää, sairaalalääkäri, osastonhoitaja, sairaan- ja lastenhoitaja, osastonsihteeri, sairaalahuoltaja, kuntoutusohjaaja, askartelunohjaaja, opettaja, sosiaalityöntekijä, psykologi ja sairaalateologi.

7 TARKASTELUSSA LEIKKIHUONE

7.1 Leikin merkitys

Leikkiminen on lapsen luontainen tapa toimia, samoin kuin vaikkapa asioiden tutkiminen ja liikkuminen. Sairaalassa kuitenkin leikillä on erityisiä merkityksiä. Sairaalassa leikki saa myös terapeuttisen ulottuvuuden. Briitta Hiitolan (2000, 68–69) mukaan terapeuttinen leikki jaetaan neljään tasoon. Ensimmäinen taso käsittää viihdytys- ja ajanvieteleikin tai spontaanin leikin, joka rentouttaa ja tutustuttaa lasta sairaalaympäristöön. Spontaani leikki toimii yhteytenä kotiin ja tuttuun ympäristöön ja sen toteutuminen ja mahdollistaminen on välttämätön taso sairaalan leikkitoiminnassa. Hoitoympäristön varustus ja välineet lasten osastoilla pitävät sisällään lapsen leikkiympäristöt ja leikkivälineet, sillä leikkivälineet ovat myös hoitovälineitä.

Leikkitoiminnan toteutumiseen vaikuttaa leikkiympäristö. Horellin (1982,215) mukaan se kuuluu leikkitoiminnan edellytyksiin ja muodostuu tilasta ja välineistä.

7.2 Toiveet ja rajoitukset

Lapsen toimintaa ohjaa kiinnostus ja uteliaisuus. Sairaalassa lapsi joutuu kodista ja normaalista elinympäristöstä poikkeavaan paikkaan, joka on omiaan aiheuttamaan stressiä.

Leikin fyysisiin osatekijöihin sairaalassa kuuluvat henkilökunta, leikkivälineistö sekä leikkiympäristöt. Yleisesti ottaen leikkiympäristön varustelussa tulee ottaa huomioon neljä kehityksen vaihetta: vauvaikä, leikki-ikä, koululaiset ja nuoret. Ympäristöjä suunniteltaessa tulisi ottaa huomioon eri ikäkaudet sekä lasten erityistarpeet kulloisessakin kehitysvaiheessa. (Hiitola 2000,70–71)

Briitta Hiitolan (2000,72) mukaan leikkiympäristön pitäisi tarjota mahdollisuuksia ainakin seuraaviin leikkeihin ja toimintoihin: katseleminen ja tutkiminen (iänmukai-

set leikkivälineet), luova toiminta (esimerkiksi piirtäminen), rakenteleminen, pelaaminen, lukeminen, roolileikit ja liikunnan tarpeen tyydyttäminen.

Toisaalta leikkiympäristöä suunniteltaessa tulisi ottaa huomioon lasten käyttäytyminen leikki-tilanteessa. Reeli Karimäen tekemän tutkimuksen mukaan lasten tila-ajattelu on luovempi ja vähemmän ennakkokäsityksiin sitoutuva kuin aikuisten. Lapset myös kiinnostuvat tiloista, joita on heille vähemmän ennalta suunniteltu ja tarkoitettu. Karimäen mukaan lapsilla on taipumus rajata leikkireviirinsä jonnekin muualle. Yleensä reviiiri kuitenkin luodaan, joskin ulkopuolisen on usein vaikea havaita reviiiriä, mikäli sitä ei ole esimerkiksi tavaroilla rajattu. (Lapsi ja kasvu-ympäristö 1994,72) Sairaalassa tämä voisi tarkoittaa leikin viemistä leikkihuoneen ulkopuolelle, esimerkiksi osaston aulatiloihin.

Leikkiympäristöjä voidaan tarkastella myös kahden ulottuvuuden kautta, jotka ovat kuvitteelliset ja ”todelliset” leikkiympäristöt. Erona näissä ympäristöissä on se, että leikin sisällä olevissa kuvitteellisissa ympäristöissä lapset voivat ottaa haltuunsa suurempia tiloja. Leikkien paikat saattavat olla usein myös sellaisia, jotka eivät todellisuudessa olisi millään mahdollisia. (Lapsi ja kasvu-ympäristö 1994,50.) Tämä vaikuttaa mielestäni leikkiympäristön suunnitteluun. Leikkihuoneen tulisi olla sellainen, joka kannustaa luovaan leikkiin, eikä rajaa pois leikin mahdollisuuksia.

Tässä tapauksessa toivottiin sairaalaosaston lasten leikkihuoneeseen sisustus-suunnitelmaa. Rajoituksia suunnittelulle asettaa sekä tilan koko, että monikäyttöisyys. Huone on suhteellisen pieni, ja sen tulisi tarjota eri-ikäisille potilaille mahdollisuus leikkiin ja muuhun toimintaan. Leikkihuoneessa on myös runsaasti leluja, joille tulisi löytää säilytystilaa.

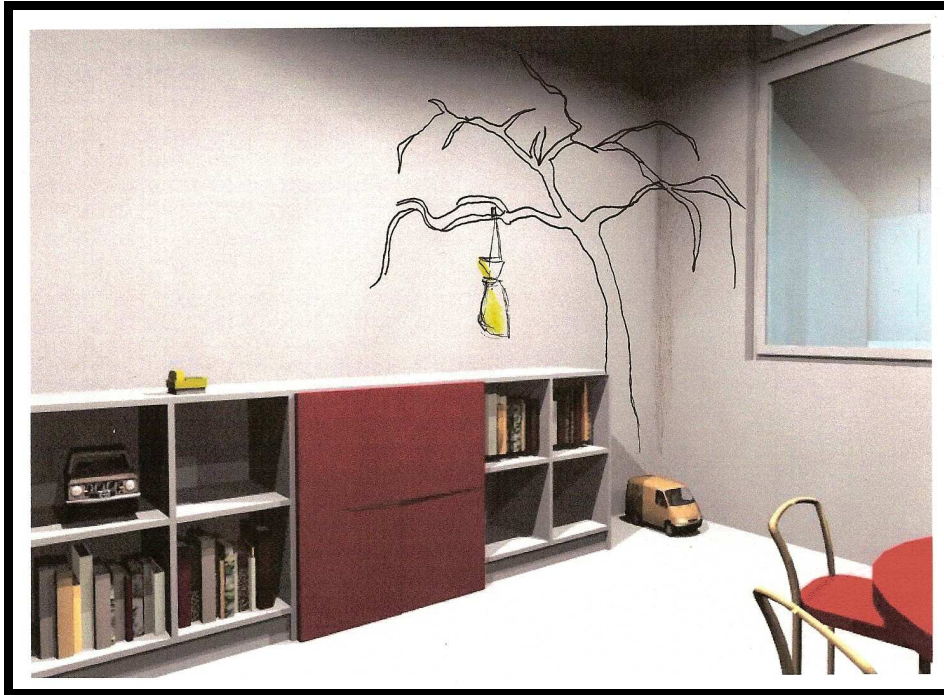
Leikkihuoneen sisustussuunnitelmassa nuoret on huomioitu tietokonenurkkauksen osalta, joka jätetään ennalleen. Tila on pieni ja sinne on vaikea mahduttaa hyvin paljon erilaisia toimintoja. Voidaan myös kysyä, voisiko tietokonenurkkauksen siirtää muuhun yhteyteen kuin lasten leikkihuoneeseen.

7.3 Valmis sisustussuunnitelma

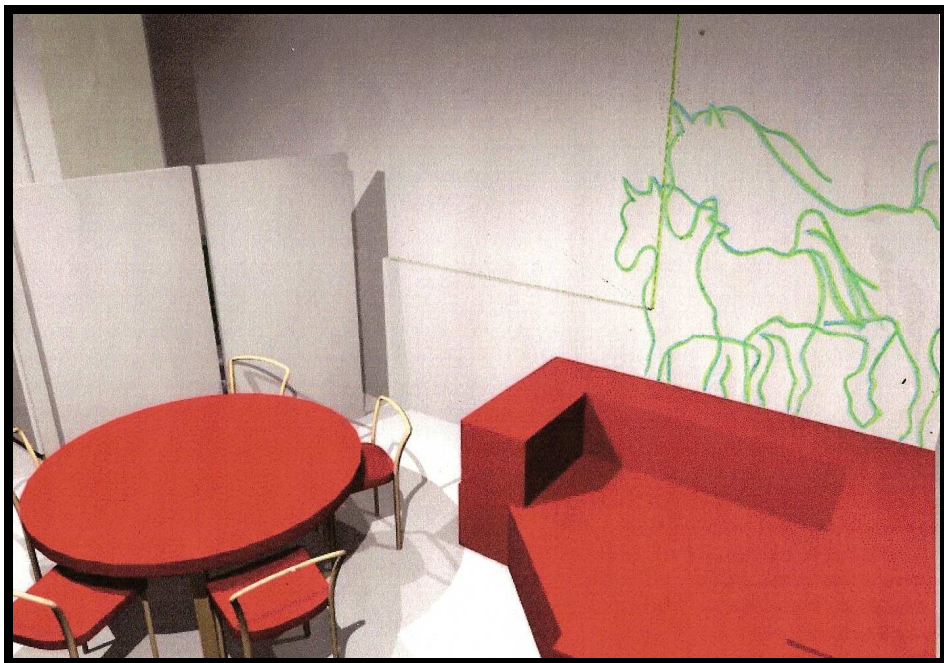
Leikkihuoneen sisustussuunnitelmassa päätettiin lähteä liikkeelle teeman kautta. Päädyttiin ratkaisuun, jonka tarkoituksena on innostaa luovaan leikkiin ja antaa mielikuvitukselle tilaa. Hiitola (2000,85–86.) esittää, että koko leikkiympäristö voidaan lasten tarpeiden ja hoitoympäristön resurssien mukaan muuttaa fantasia-maailmaksi. Päämääränä on tuolloin luoda sairaalaympäristöön leikkimaailmakonaisuus, joka stimuloi kaikkia aisteja ja rikastuttaa mielikuvitusta. Leikki-iloihin luotu fantasiamaailma antaa siellä vieraileville lapsille elämyksiä ja mahdollisuuden erilaisten tunteiden kokemiselle.

Pyrkimyksenä leikkihuoneen sisustussuunnitelmassa on luoda eräänlainen fantasiamaailma, joka on kuitenkin muunneltavissa. Tässä suunnitelmassa fantasiamaailman pohjana on eräänlainen taikametsä, joka voi kätkeä sisäänsä mitä erilaisimpia asioita. Peruselementteinä taikametsässä on puukuvio ja eläinkuviot, jotka ovat viitteellisiä ääriivakuvioita. Tunnelmaltaan taikametsä on salaperäinen ja yllättävä. Tilan sisustussuunnitelmassa pyritään siihen, että suunnitelman toteutuksen jälkeen lapsille järjestetään välillä mahdollisuus tehdä leikkihuoneesta todellinen taikametsä, äänineen ja väliaikaisine valaistuksineen. Koska tilassa on peruselementit valmiina, on erilaisten fantasiamaailmatoteutusten rakentaminen helpompaa. Tällöin lisätään vain muuttuvat elementit (jonka rakentamiseen lapset tai osa lapsista voi myös itse osallistua) sekä toiminnallisia pisteitä, joissa on tavoitteena eri aistien stimulointi, esimerkiksi värikokeilujen tai massojen muovailun avulla.

Taikametsän peruselementtejä pystytään muokkaamaan helposti erilaisten somisteiden avulla. Lisäksi lapset voivat itse askarrella kuvioden jatkeeksi mieleisiään elementtejä. Puukuviossa on lisäksi myös kolme ripustuskoukkuja, johon voi ripustaa mitä milloinkin halutaan.

Kuva 7 Seinämaalaus 1

Kuva 8 Seinämaalaus 2

Nuorten tietokonenurkkaus päätettiin jättää lähes ennalleen. Koska nurkkaus on hieman ahdas, siitä ei haluttu tehdä liian ”koppimaista” rajaamalla sitä kiinteillä

sermeillä. Tilaa jaetaan kuitenkin ilmavilla Kasper-sermeillä, joita on myös helppo liikuttaa tarpeen mukaan.

Tilan sisustussuunnitelma saa inspiraationsa sekä valitusta teemasta, että lasten kalusteista, joiden toivottiin jäävän tilaan. Kalusteet ovat Artekin pyöreä pöytä sekä lasten tuolit. Värimaailma kootaan pöydän ja tuolien punaisen värin ympärille.

Säilytyskalusteet uusitaan ja tilalle hankitaan kolme Iskun Tendo-sarjan kaapistoa. Keskimmäiseen kaapistoon lisätään Tendo Oppi-ovet, väriltään punaiset. Päätynurkkaan hankitaan punainen Bente-pehmopesä, joka on tarkoitettu rauhallisiin leikkihetkiin tai vaikkapa kirjojen katselu- ja lukuhetkiin. Pehmeään oleskelunurkkaukseen mahtuu 6-8 lasta kerrallaan. Pehmokalusteen valinnassa on otettu huomioon sijoituspaikan vaatimukset: kalusteen päälliset ovat kestäviä ja pestäviä.

Verhot ovat kokopitkiä paneeliverhoja, 3kpl yksivärisiä sinisiä pellavaverhoja sekä 2kpl kuvioverhoja. Kuviolliset verhot ovat Maija Louekarin Nonparelli-kuosi puolitettuna paneeliverholevyyteen. Verhot suojataan palosuojauksella.

Verhon kuviot sopivat myös valittuun teemaan, koska ne eivät ole liian valmiita aiheita. Verhon pyöreät kuviot tukevat ajatusta siitä, että ympäristö ei rajoita liikaa, vaan jättää mielikuvitukselle tilaa.

Kuva 9 Verhosuunnitelma

8 TARKASTELUSSA HENKILÖKUNNAN TILAT

8.1 Henkilöstötilojen vaatimukset

Työturvallisuuslaki (5 luku 48§ 1mom, Ty403) asettaa vaatimuksia tiloille, jotka ovat työntekijöiden käytettävissä. Näiden vaatimusten toteutumisesta myös valvotaan. Henkilöstötiloihin kuuluvat pukuhuone-, pesu-, wc-, ruokailu-, lepo- sekä oleskelutilat. Yleisesti ottaen henkilöstötilojen on edistettävä sekä tilojen, että niiden käyttäjien puhtautta ja siisteyttä. Niiden on oltava kulutusta kestäviä, helppohoitoisia ja taloudellisia sekä viihtyisiä ja miellyttäviä. (Työ- ja henkilöstötilavaatimukset [viitattu 13.9.2010].)

Sisätiloissa työntekoon ja oleskeluun vaikuttavat muun muassa valon määrä, värit, siisteys ja tilojen järjestys. Näiden toteutuminen ei ole usein juurikaan kustannuskysymys, vaan kyse on enemmänkin siitä, että niiden merkitykseen tulisi kiinnittää huomiota.

8.2 Toiveet

Henkilökunnan tila käsittää huoneen, jota käytetään monenlaiseen tarkoitukseen. Toisaalta tilassa pidetään palavereja, jossa on vaihtelevasti mukana myös potilaita/potilaiden vanhempia, toisaalta tila on henkilökunnan taukokäytössä sekä ruokailutilana. Tilan monet käyttöasteet asettavat omat haasteensa värisuunnittelulle. Suunnittelun edetessä tuli myös esille toive siitä, että värisuunnitelman avulla tilan valkoisten seinien ja kirkkaiden valojen luomaa kovaa yleisilmettä pehmennettäisiin.

8.3 Värät suunnittelussa

Värihavainto on aivojen neuropsykologinen tapahtumasarja, jossa syntyy erilaisten ulkoisten ja sisäisten ärsykkeiden vaikutuksesta väriaistimuksia. (Huttunen 2005,26) Väriin ulkonäön muodostumiseen vaikuttaa esimerkiksi valaistusolosuhteet, värillisen kohteen pintarakenteet, välittömästi kohdeväriin rajautuva välitön ympäristö, sekä riittävän laajalta näkökentän alueelta välittyvä kokonaiskuva. (Huttunen 2005,30) Kuitenkin tärkeimpänä värin perustekijänä pidetään ympäristösuhdetta.

Huttusen (2005,42) mukaan värisuunnittelu on hallittu ja luova ajatustapahtuma, jossa etsitään tarjolla olevista vaihtoehdoista käyttökelpoisinta. Hyvin suunniteltu väriympäristö tuottaakin tavoiteltuja vaikutuksia ja elämyksiä ilman, että itse värejä edes tietoisesti huomataan.

Yleisesti värät ja väreihin yhdistetyt mielikuvat mielletään makuasioiksi ja henkilökohtaisiksi kokemuksiksi. Yksilön tunnekokemuksiin saattaa liittyä usein myös tiettyjä värejä tai väriyhdistelmiä. Hyvässä värisuunnitelmassa suunnittelija on tunnistanut omat väreihin liittyvät assosiaationsa, ja ymmärtää ettei niin sanotuille makuasioille ole syytä antaa ylivaltaa (Huttunen 2005,42).

8.4 Värien vaikutus tilaan ja ihmiseen

Sisätilan käyttötarkoitus antaa selvät suuntaviivat suunnittelulle ja ohjaa värivalintoja. Värien avulla voidaan myös muuttaa tilavaikutelmaa. Eri väreillä on erilainen vaikutus tilan kokoon, lämpimyyteen sekä ihmisen mielialaan. (Rihloma 1993)

On selvää, että miellyttävällä työympäristöllä on tärkeä merkitys työntekijöiden viihtyvyyteen. Sellaisissa tilanteissa, joissa koko työympäristöön ei voida luoda ihanteellisia väripintoja, on kiinnitettävä erityistä huomiota taukotiloihin. Taukotilo-

jen värityksen tulisi poiketa työympäristöstä, jolloin työstä irtaantuminen on helpompaa. Yleisesti ottaen taukotilojen suunnittelussa voidaan käyttää rohkeammin värejä, koska oleskelu näissä tiloissa on usein lyhytkestoista.

8.5 Värisuunnitelman kolme teemaa

Värisuunnitelman toteutuksessa päätettiin henkilökunnan tiloihin tehdä kaksi erillistä värisuunnitelmaa. Värisuunnitelmat ovat koottu tietyn teeman ympärille.

Alkuvaiheessa henkilökunnalle esitettiin kolme eri teemavaihtoehtoa, joista oli tarkoitus rajata yksi vähiten kiinnostusta herättänyt teema pois. Kahden jäljelle jääneen teeman ympärille olisi rakentunut lopulliset värisuunnitelmat. Tästä suunnitelmasta kuitenkin poikettiin hieman saadun palautteen perusteella. Seuraavassa esitetään alkuperäiset kolme teemaa, kuvien ja lyhyen sanallisen esittelyn muodossa.

8.5.1 Luonnon inspiroimaa

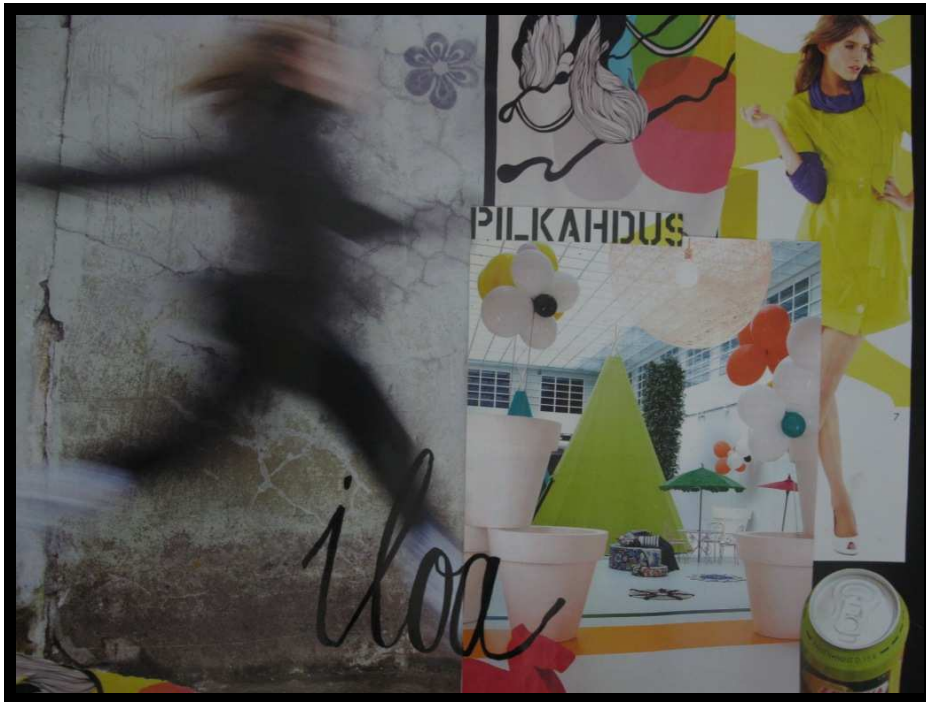

Kuva 10 Luonnon inspiroimaa -teemakollaasi

Teeman lähtökohtana on luonnon läsnäolo. Tutkimustulokset osoittavat, että luonnossa liikkumista pidetään henkisen ja psyykkisen hyvinvoinnin lähteenä. Esimerkiksi Kaupunkiluonto ja ihmisen hyvinvointi- tutkimus vahvistaa, että luontokokemukset vaikuttavat mielialaan lisäämällä positiivisia ja toisaalta vähentämällä negatiivisia tunteita. Tutkimuksessa ulkoilun ja muun luonnossa virkistäytymisen hyvinvointivaikutukset näkyvät kolmella eri tavalla. Luonnosta saadaan esteettisiä elämyksiä ja toisaalta luonnon tapahtumien seuraaminen aiheuttaa mielihyvää. Kolmas selvä vaikutus on myös sillä, että luonto innostaa liikkumaan, joka tuo osaltaan mielihyvää. (Tyrväinen ym. 2007) Värisuunnitelman ajatus lähtee luonnosta esteettisten elämysten kautta saatavasta hyvinvointikokemuksesta.

Värisuunnitelman avulla ajatukset pyritään saamaan noihin miellyttäviin luontokokemuksiin erityisesti värien ja muotojen kautta. Materiaalivalinnat pehmentävät huoneen osittain kliinistäkin yleisilmettä ja ovat miellyttäviä käytössä. Huoneesta ei kuitenkaan haluta tehdä liian ilmeistä, vaan teema on ohjannut valinnoissa ja on taustalla kaikissa ehdotetuissa muutoksissa.

8.5.2 Pilkahdus iloa

Kuva 11 Pilkahdus iloa -teemakollaasi

Teeman lähtökohtana on ajatus värien vaikutuksesta ihmiseen. Tilaan valitaan värejä, jotka tuovat energisyyttä ja pirteyttä. Taustalla on ajatus siitä, että tiloissa, joita käytetään tilapäisesti, voidaan värejä käyttää rohkeammin. Mutta kuten teeman nimikin kertoo, värejä on tarkoitus käyttää pieninä piristävinä elementteinä – pilkahduksina. Graafisuus on myös vahvasti läsnä teemassa.

8.5.3 Dreaming

Kuva 12 Dreaming -teemakollaasi

Värisuunnitelma koostuu utuisesta, mutta kuitenkin virikkeellisestä tunnelmasta. Tarkoituksena on, että ympäristö kannustaa unelmointiin ja antaa voimaa ajatukseseen, että kaikki on mahdollista. Kiireen vastapainoksi värien ja materiaalien avulla luotu ympäristö henkii rauhallisuutta ja antaa ajatuksille tilaa.

Mistä sitten unelmoidaan? Research International Finland teki Pauligin toimeksiannosta tutkimuksen, joka käsitteli suomalaisten unelmia. Tutkimuksen mukaan kolme keskeisintä teemaa olivat taloudellinen vakaus, ihmissuhteet sekä lomailu ja vapaa-aika. Tutkimuksessa selvisi myös se, että unelmointi koetaan toivoa tuottavana ja rentouttavana asiana arjen keskellä ja, että suomalaisista tuntuu, että unelmat kannustavat elämässä eteenpäin. (Melasniemi 2009.)

8.6 Valmis värisuunnitelma

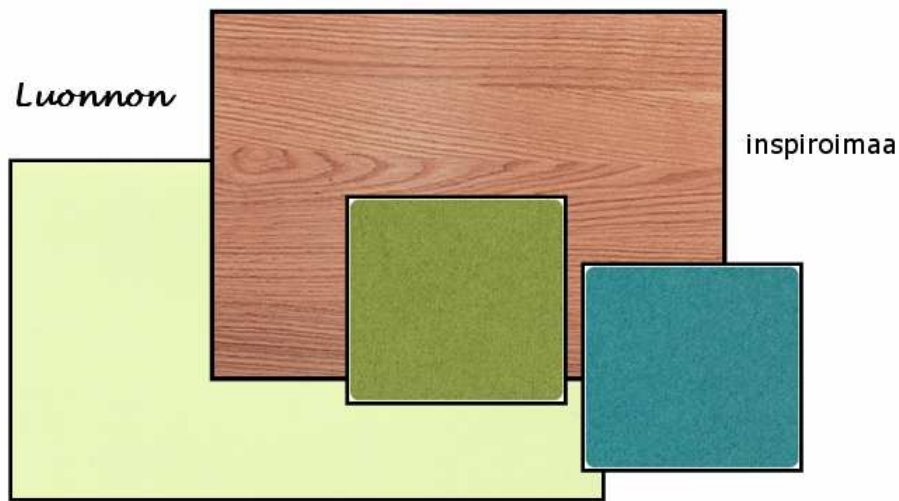
Valmis värisuunnitelma sisältää värivalinnat materiaalikarttoineen. Teemojen valinnassa päätettiin tehdä ratkaisu, jossa kaksi teemaa yhdistettiin. Henkilökunnalta saatu palaute rohkaisi valitsemaan ensimmäiseksi vaihtoehdoksi teeman nimeltä Luonnon inspiroimaa. Se oli suullisesti saadun palautteen mukaan herättänyt eniten mielenkiintoa. Koska kaksi muuta teemaa jäi palautteen mukaan ”samanarvoiseksi” päädyttiin ratkaisuun, jossa toinen värisuunnitelma on yhdistelmä teemoja Pilkahdus iloa sekä Dreaming. Mielestäni molemmissa on elementtejä, jotka voisivat toimia tilassa, joten yhdistäminen on sitä kautta perusteltua.

Suunnitelmissa esitetyt kalusteet ovat pääasiallisesti Kinnarpsin mallistoa. Kalustevalinnat ovat julkiseen tilaan sopivia ja kestävätkä kovaa käyttöä. Myös tuolien verhoilukangas, Kinnarpsin Play on julkisen tilan vaatimukset täyttävä.

Paloturvallisuuteen on kiinnitetty huomiota erityisesti verhojen osalta. Suunnitelmassa esitetyt verhojen viimeistellään palosuojauksella. Jotta kankaan paloturvallisuus ei heikkene käytössä, on hoito-ohjeita, erityisesti pesuohjeita noudatettava kuitenkin tarkasti.

8.6.1 Luonnon inspiroimaa

Tilan värimaailmasta tehdään inspiroiva ja raikas. Päätyseinä maalataan hennon vaaleanvihreällä sävyllä. Muiden seinien kovan valkoista sävyä pehmennetään maalaamalla seinät sävytetyllä valkoisella.

Kuva 13 Luonnon inspiroimaa -värikartta

Päätyseinälle asennetaan 2kpl Soften Wallpanels S4- akustiikkalevyjä, jotka tuovat tilaan pehmeyttä ja lyhentävät jälkikaiunta-aikaa. Akustiikkalevyjen värivalinnat kuitenkin tukevat kokonaisuutta, ja toisaalta tuovat tilaan pirteyttä. Keittiönurkkauksen vieressä oleva ilmoitustaulu kehystetään puukehyksillä, jotka maalataan sinisellä sävyllä. Sävy on pyritty löytämään niin, että se vastaa vastapäisellä seinällä olevan akustiikkalevyn sinisen sävyä.

Ruokapöydän ympärillä olevat tuolit vaihdetaan Kinnarpsin Oak- tuoleihin, lisäksi työpisteen edessä olevat tuolit vaihdetaan Kinnarpsin Noa- tuoleihin. Noa- tuolien verhoilukangas on Play- malliston turkoosi värisävy. Tuolien valinnassa haluttiin tehdä ero ruokapöydän ympärillä olevien tuolien ja ”työtuolien” välillä. Työpisteen tuoleiksi valittiin yksinkertainen malli, jonka verhoilumateriaali kuitenkin tukee värimaailmaa.

Verhosuunnitelma sisältää kolme kapeaa yksiväristä verhopaneelia.

Kuva 14 Luonnon inspiroimaa –verhosuunnitelma

Kuva 15 Luonnon inspiroimaa –ilmoitustaulu

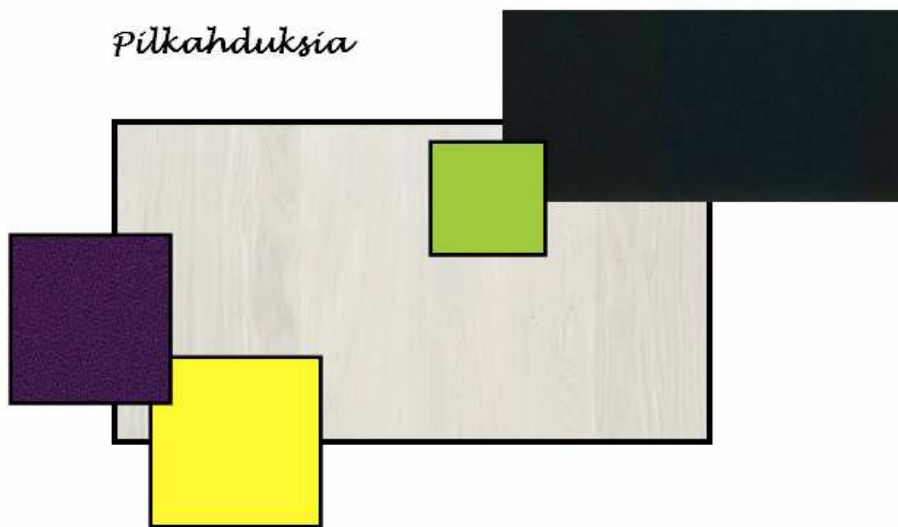
Kuva 16 Luonnon inspiroimaa –yleiskuva 1

Kuva 17 Luonnon inspiroimaa –yleiskuva 2

8.6.2 Pilkahduksia haaveista

Tilan värivalinnat ovat rohkeita. Värejä käytetään kuitenkin piristykseenä – väripilkkuina, joten ne eivät saa liikaa valtaa ympäristöstään. Suunnitelman tarkoitus on haastaa toisen värisuunnitelman harmonisuus ja antaa aihetta pohtia voisiko rohkeampia valintoja tehdä myös hoitoympäristön suunnittelussa.

Kuva 18 Pilkahduksia –värikartta

Päätyseinälle asennetaan "Dream" -taulu. Taulun tausta-ajatuksena on unelmoinnin kantava voima. Taululevyn toinen puoli on maalattu magneettimaalilla, joten tauluun voi kiinnittää kuvia/paperilappuja/leikkeitä. Toinen puoli on maalattu mustalla liitutaulumalilla, jotta taustojen ilme on yhtenäinen. Liitutaalupuolelle on tarkoitus kirjoittaa haaveita/mietelauseita/viestejä.

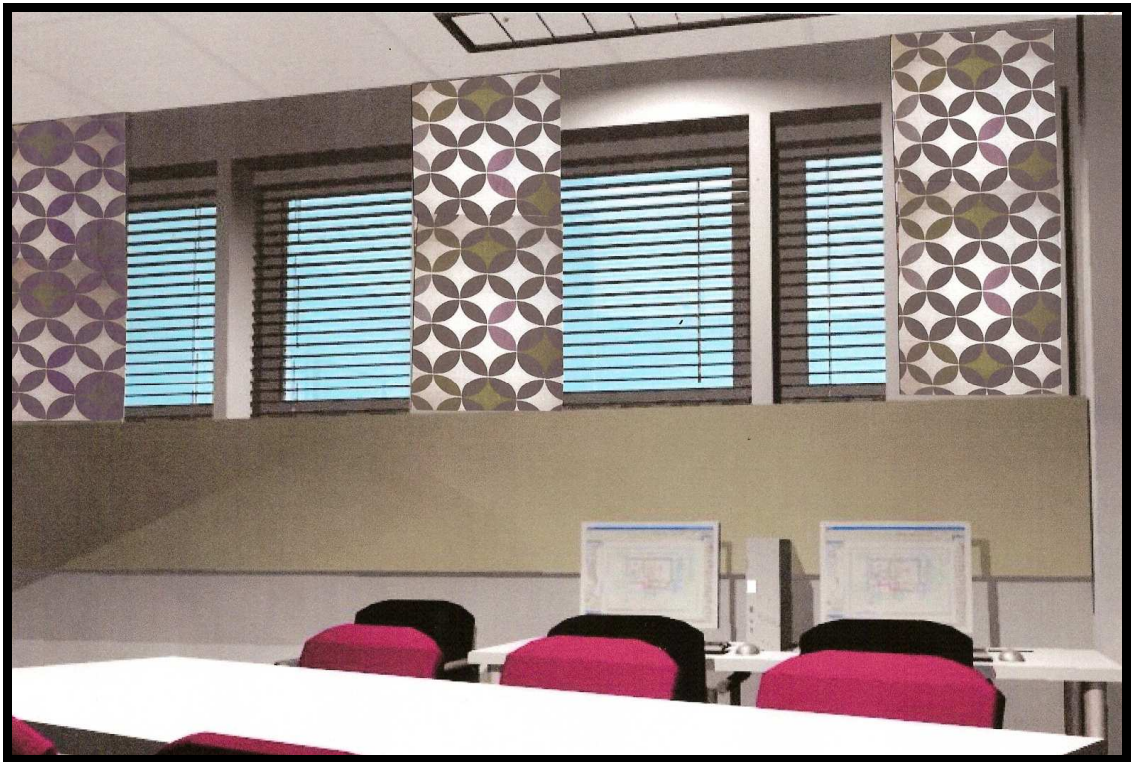
Kuva 19 Pilkahduksia -yleiskuva

Tilaan vaihdetaan Dripp- tuolit. Ruokapöydän ympärille 6kpl tuoleja ja työpisteen eteen 3kpl tuoleja. Ruokapöydän ympärillä olevat tuolit verhoillaan violetilla Play-kankaalla. Työtuolit verhoillaan mustalla Play- kankaalla. Lisäksi tilaan hankitaan hauskat Platon-istuimet. Platon- istuimilla voi istua ryhdikkäästi tai keinua hieman edestakaisin jakkaran muotoilun avulla. Istuin innostaa luovuuteen ja on kätevä lisäistuin.

Keittiönurkkauksen ilmoitustaulu kehystetään mustilla kehyksillä, joka tuo tauluun ryhtiä ja sitoo muuhun sisustukseen.

Kuva 20 Pilkahduksia -ilmoitustaulu

Kuva 21 Pilkahduksia -verhosuunnitelma

9 PÄÄTÄNTÖ

Tutkittava alue – sairaalan lasten osaston sisustusratkaisut, osoittautui laajaksi ja haasteelliseksi, mutta myös mielenkiintoiseksi. Hoitotieteen puolelta löytyy runsaasti tutkimuksia lasten kokemuksista sairaalahoidon aikana. Esimerkiksi lasten pelon lievitystä sairaalassa on tutkittu verrattain paljon. Se miten kyseiset tutkimukset soveltuvat palvelemaan myös muotoilunalan töitä on tapauskohtaista. Näistä tutkimuksista sain kuitenkin työhöni paljon arvokasta tietoa hoitoympäristön piirteistä ja lasten kokemuksista sairaalaympäristössä. Tuota pohjatietoa tarvitaan, jotta voidaan suunnitella tilaa, jolla on hyvin poikkeavat erityispiirteet. Haasteellista työn edetessä oli nimenomaan aineiston runsaus, jolloin on erityisen tärkeää valita suuresta joukosta ne työn kannalta olennaisimmat aikaisemmat tutkimukset.

Evidence based design on maailmalla käytetty mittari, jolla todennetaan hoitoympäristön suunnittelun merkitystä. Se on saanut osakseen myös kritiikkiä, mutta kuitenkin sen avulla saavutetaan ainakin sellaista osatietoa, jota voidaan ottaa sovellettavaksi käytäntöön. Tulevaisuus näyttää minkälaiseen rooliin näyttöön perustuva suunnittelu vielä nousee. Selvää on, että potilasympäristöjen viihtyisyyteen ja tervehdyttävään vaikutukseen pyritään koko ajan entistä enemmän.

Prosessina työn tekeminen kaikissa sen osa-alueissa sujui päämäärätietoisesti. Tarkoituksena oli tehdä suunnitelmat kahteen lasten osaston tilaan ja näin myös tapahtui. Työn painopiste olikin nimenomaan produktiivisessa puolessa pohjatutkimusta tietenkään unohtamatta.

Lopulliset valmistuneet suunnitelmat esitetään yhteistyötaholle pian työn valmistumisen jälkeen, jolloin on tilojen varsinaisten käyttäjien palautteen aika. Aika näyttää mitä työn valmistuminen tuo tullessaan. Tähän mennessä antoisinta on ollut oman suunnitteluosaamisen soveltaminen ympäristöön, johon ei ole henkilökohtaista kokemusta ja joka sisältää monia erikoispiirteitä. Pyrähdys sairaalassa olevien lasten ja nuorten maailmaan ei tule heti unohtumaan.

LÄHTEET

- Anttila, P. 1996. Tutkimisen taito ja tiedon hankinta: taito-,taide- ja muotoilualojen tutkimuksen työvälaineet. Helsinki:Akatiimi Oy
- Forsström, J & Pelanteri, S.2010. Somaattinen erikoissairaanhoito 2008. Helsinki: Terveiden ja hyvinvoinninlaitos. Tilastoraportti 5/2010
- Hiitola, B. 2000. Parantava leikki. Tampere: Tammi.
- Horelli, L. 1982. Ympäristöpsykologia. Espoo: Weilin + Göös
- Hutton, A. 2005. Consumer perspectives in adolescent ward design. Journal of clinical nursing 14 (5), 537-545.
- Huttunen, M. 2005. Värit pintaa syvemmältä. Porvoo;Helsinki: WSOY
- Karimäki, R. Missä lapset leikkivät. 2003. Teoksessa: Sassi, P. & Tarkkonen, T. Lapsi ja kasvuympäristö: puheenvuoroja ja kirjavinkkejä. Helsinki: Cultura Oy, 49-58.
- Korhonen, P. & Reijula, K. 2009. Terve sairaala: peruskorjausten tarve ja toteutus. Helsinki: Työterveyslaitos.
- Lauri, S. & Elomaa, L. 1999. Hoitotieteen perusteet. 3. uud.p. Juva: WSOY
- Luotolinna-Lybeck, H. 2003. Lapsipotilas teknisessä hoitoympäristössä Esimerkkinä virtsan refluksin gammakuvaus. Turun yliopisto. Hoitotieteen laitos.
- McKenzie, S., Norrish, S., Parker, L. & Frampton, I. 2009. Young people and healthcare – experience of the hospital environment. [verkkójulkaisu] [viitattu 21.7.2010] Saatavilla: <http://eric.exeter.ac.uk/exeter/bitstream/10036/86013/4/Young%20people%20and%20healthcare%20-%20experience%20of%20hospital%20environment.pdf>
- Melasniemi, M. 2009. Unelmointi auttaa jaksamaan. [verkkolehtiartikkeli] Umami Lifestyle Sisältöpalvelut Oy. [viitattu 18.8.2010] Saatavilla: <http://umami.fi/ruoka-juoma/mervi/unelmointi-auttaa-jaksamaan/>

Pohjois-Pohjanmaan sairaanhoitopiiri: tietoa toiminnasta [verkkosivusto] [viitattu 9.9.2010] Saatavana:
http://www.ppsHP.fi/tietoa_toiminnasta

Rihloma, S. 1993. Värit ja kuviot ympäristövaikuttajina. Vantaa: Tikkurila Oy

RT 96-10594. 1996. Terveyskeskukset ja terveysasemat. Helsinki: Rakennustieto.

Tapaninen, A., Kauppinen, T., Kivinen, K., Kotilainen, H., Kurenniemi, M. & Pajukoski, M. (toim.) 2002. Ympäristö ja hyvinvointi. Stakes. Helsinki: WSOY.

Tyrväinen, L., Silvennoinen, H., Korpela, K. & Ylen, M. (2007). Luonnon merkitys kaupunkilaisille ja vaikutus psyykkiseen hyvinvointiin. Saatavilla:
<http://www.metla.fi/julkaisut/workingpapers/2007/mwp052-07.pdf>

Työ- ja henkilöstötilavaatimukset.[verkkójulkaisu] Työsuojeluhallinto [viitattu 13.9.2010] Saatavilla:
<http://www.tyosuojelu.fi/fi/tilavaatimukset>

Työturvallisuuslaki 23.8.2002/738

LIITTEET

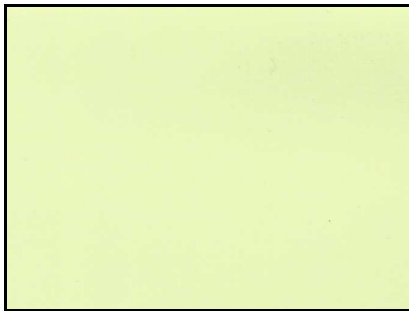
Liite 1. Henkilökunnan tilat: Materiaalivalinnat

Liite 2. Leikkihuone: Materiaalivalinnat

Liite 3. Pohjapiirrokset

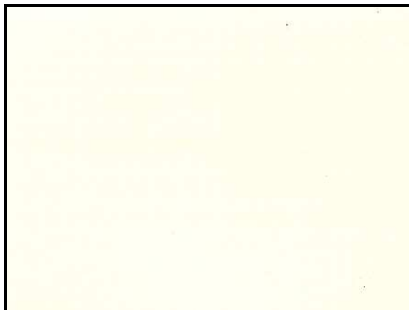
Luonnon inspiroimaa:

Päätyseinän sävy:

X381, Tikkurila

Muut seinät sävytetään:

F390, Tikkurila

2kpl Soften Wallpanels S4 (koko 82,5x55x6cm)

67016

68035

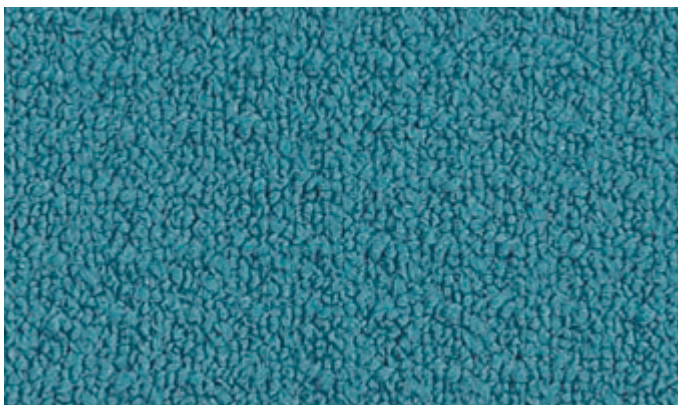
Kalusteet: 6kpl Oak- tuoli, Kinnarps. Sävy: tammi

3kpl Noa- tuoli, Kinnarps.

Verhoilu:

Play 4460, Kinnarps

Sarja[xd] säilytyskaluste, Kinnarps

Valitaan jalkojen materiaaliksi pyörät, jotta laatikosto on tarvittaessa liikuteltavissa helposti.

Laatikoston materiaali: tammi

Verhopaneelit:

3kpl yksivärinen sininen pellavakangas.

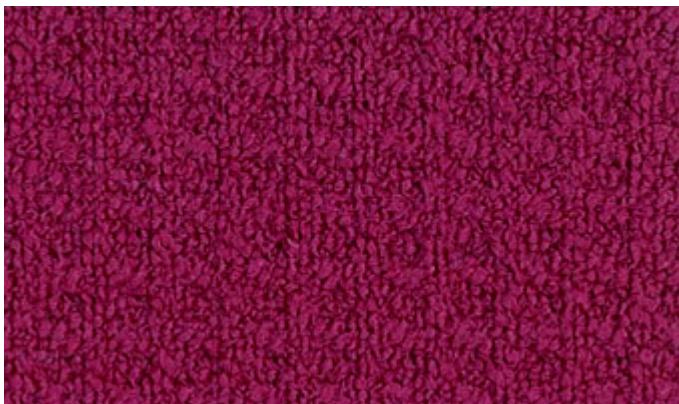
Pilkahduksia haaveista

Kalusteet:

9kpl Dripp- tuoli, Kinnarps.

Tuolien verhoilu:

6kpl Play 4435, Kinnarps

3 kpl Play 4499, Kinnarps.

2 kpl Platon- jakkarat, Kinnarps. (1xmusta, 1xvalkoinen)

Seinälle asennetaan taulu (130X140cm), jonka pohja on vahvaa vaneria. Toinen puoli (mitat 130X70cm) maalataan mustalla liitutaulumaalilla.

Toinen puoli taulusta maalataan magneettimaalilla. Magneettimaalin päälle maalataan samansävyinen musta pinta kuin liitutaulu, jotta taulun ilme on yhtenäinen.

Tauluun lisätään kehykset, jotka maalataan Tikkurilan sävyllä J383.

Verhopaneelit 3kpl 50X110cm

Kinnamark Design, Hennes- verhokangas. Design: Teija Bruhn

Liite 2 Leikkihuone: materiaalivalinnat

(1/3)

3kpl Tendo Oppi- säilytyskaluste, Isku.

Oven väri:

Bente- pehmopesä, Printel Oy. Koko 160x160cm, korkeus 55/45cm. Väri:punainen

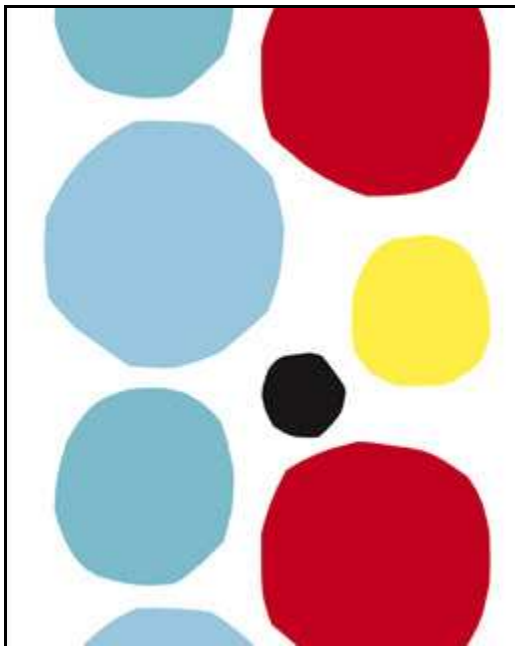

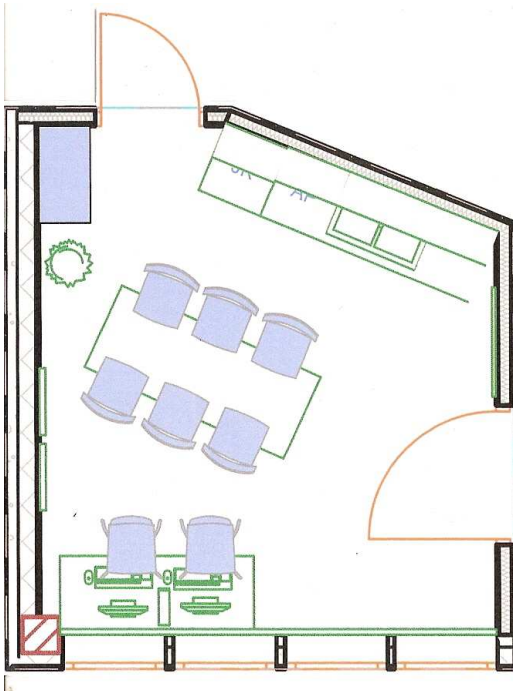
Kasper- leikkisermit, Printel Oy

Paneeliverhot, yksiväriset siniset 3kpl, kuvioverhot 2kpl. Käsitellään palosuoja-
aineella.

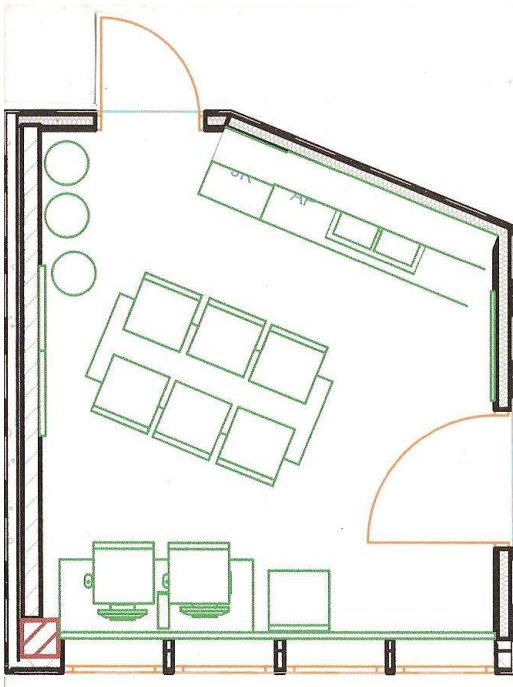
Yksiväriset verhot: 100% pesty pellava.

Kuvioverhon kuosi: Nonparelli (Maija Louekari 2007), Marimekko

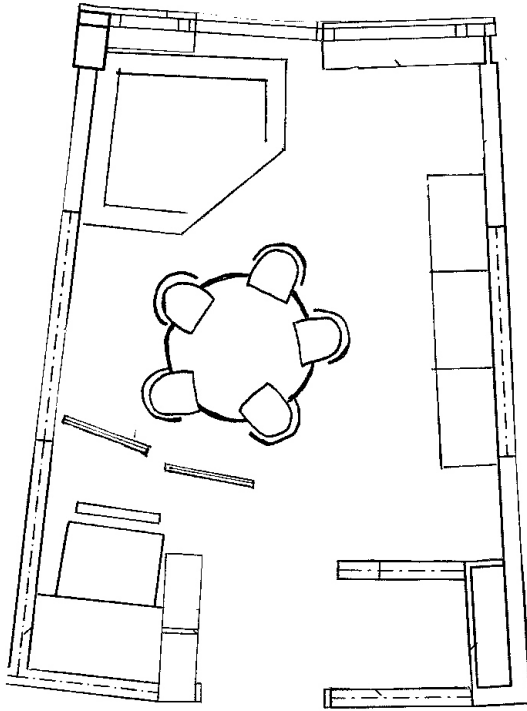

Henkilökunnan tilat. Teema: luonnon inspiroimaa

Henkilökunnan tilat: Teema Pilkahduksia

Leikkihuone